

เกมสำหรับเด็กที่มีลักษณะพิเศษ

เด็กพิเศษ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย อันเนื่องมาจากกำเนิด หรือจากการได้รับอุบัติเหตุภายหลัง ไม่สามารถทำกิจกรรมได้เท่ากับเด็กปกติ ต้องมีการจัดกิจกรรมให้ตามความเหมาะสม หรือตามสภาพของร่างกาย เช่น ตามอด หูหนวก อวัยวะพิการ เจ็บป่วยเรื้อรัง โรคหัวใจ ฯลฯ⁽¹⁾ กิจกรรมที่ใช้บางครั้งต้องดัดแปลงจากกิจกรรมของเด็กปกติ แต่ทำให้ง่ายขึ้น ไม่เข้มงวดมากนัก ปรับเปลี่ยนกฎ กติกา ตามความเหมาะสม ในบางครั้งสามารถนำมาทำการแข่งขันได้ เพื่อเป็นการเร้าใจ และเพื่อสร้างคุณค่า สร้างภาพพจน์ให้เด็กพิเศษได้เห็นว่า เขาเป็นบุคคลที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าต่อสังคมเหมือนกัน กิจกรรมเกมประกอบด้วย

1. เกมในร่ม หรือ ห้องโงยิมส์ (Indoor games)

1.1 เกมประเภทที่ไม่ต้องใช้เสียง (Quiet games)

- เกมเล่นไพ่ (Card games)
- เกมวาดภาพโดยใช้กระดาษ-ดินสอ (Paper and Pencil games)
- เกมที่ต้องเล่นบนโต๊ะ หมากรุก-หมากฮอส (Table games)

1.2 เกมที่เร้าใจตื่นเต้น (Active games)

- เกมที่มีการแข่งขันและผลัดเปลี่ยน (Race and relays)
- เกมประเภท ขว้าง ป่า โยนสิ่งของ (Throwing objects)

1.3 เกมที่ใช้ในห้องที่มีการดัดแปลง (Games for corrective room)

- ระดับประถมศึกษา (Elementary school)
- ระดับมัธยมศึกษาและวิทยาลัย (Secondary school and college)

2. เกมกลางแจ้งหรือนอกอาคาร (Outdoor games)

2.1 เกมประเภทเล่นง่าย ๆ (Games of Law Organization)

2.2 เกมและกีฬา (Games and Sport)

⁽¹⁾ ผศ.บุญมา พันทงาม. การพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. หน้า 6-7.

3. เกมและกิจกรรมทางน้ำ (Aquatic games and activities)

3.1 เกมทางน้ำ (Water games)

3.2 เกมและกีฬาโลดโผน (Games and stunts)

3.3 กิจกรรมเข้าจังหวะและเต้นรำ (Rhythm and dance)

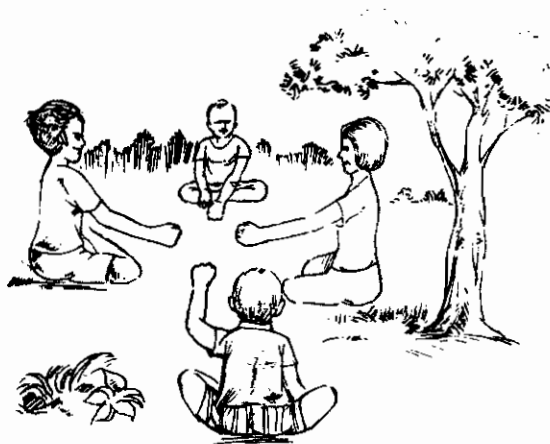
3.4 การวิ่ง และการวิ่งเหยาะๆ (Running and jogging)

ในการเลือกเกมทุกครั้งต้องดูสภาพสิ่งแวดล้อม ความสามารถ ความสนใจ และโดยเฉพาะความปลอดภัยต่างๆ มาประกอบด้วย เพราะเด็กพิเศษ อาจเข้าใจหรือควบคุมตัวเองในขณะประกอบกิจกรรมไม่ดีเท่าเด็กปกติ⁽²⁾

กิจกรรมเกมสามารถนำมาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กที่มีลักษณะพิเศษ โดยเลือกตามความเหมาะสม ทั้งสถานที่ อุปกรณ์ และเกม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กำท่าย

กำท่าย เป็นการเล่นที่ฝึกให้เด็กมีทักษะในการบวกเลข และผลพลอยได้จากการกำท่ายนั้น ทำให้เด็กได้รู้จักเล่นร่วมกับผู้อื่น และท่ายใจผู้อื่น โดยการสังเกตจากสีหน้า แววตา และท่าทางอีกด้วย

อุปกรณ์

เมล็ดมะขาม หรือเมล็ดสะมุค หรือเมล็ดน้อยหน่าก็ได้

⁽²⁾ ศ.บุญทา พันงาม. การพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. หน้า 127.

จำนวนผู้เล่น กี่คนก็ได้

วิธีการเล่น

1. ควรมีต้นทุนคนละไม่ต่ำกว่า ๕๐ เมล็ด
2. แต่ละคนจะกำคนละกี่เมล็ดก็ได้ แต่ไม่ควรให้มากเกินไป
3. เมื่อทุกคนกำไว้ในมือหมดแล้ว ให้คนหนึ่งคนใดเป็นผู้เริ่มทอยจำนวนเมล็ดมะขามที่อยู่ในมือว่ารวมกันทุกคนมีจำนวนเท่าไร
4. อย่าเพิ่งเปิดให้ดู จนกว่าจะทายหมดกันทุกคนแล้ว จึงเปิดดู
5. ใครทายถูกผู้นั้นก็จะเป็นฝ่ายได้รับเมล็ดมะขามไปหมด
6. ถ้าไม่มีใครทายถูก ต่างคนต่างก็เก็บของตนเองไว้ แล้วเริ่มต้นกำทายกันใหม่
7. เล่นดังนี้เรื่อยไปจนกว่าจะพอใจหยุดเล่น

กติกา

อาจจะมีการคิดว่า ห้ามกำเกินคนละ ๑๐ เมล็ด เพื่อสะดวกในการหาช่วงจำนวนที่จะทาย

กระโดดเชือก

“กระโดดเชือก” เป็นกีฬาที่เล่นกันแพร่หลาย โดยให้ผู้เล่นได้รู้จักระยะเวลาของการหมุนเชือก แล้วเตรียมยกเท้าให้ทันเชือกที่ผู้ถือปลายเชือกพยายามจะให้มากระทบเท้าเรา แต่ปัจจุบัน อาจจะใช้เส้นยางหนังสะตีก่อกันแทนเชือกก็ได้

อุปกรณ์

เชือก ๑ สาย ยาวประมาณ ๕ เมตร

จำนวนผู้เล่น

ไม่น้อยกว่า ๓ คน

วิธีการเล่น

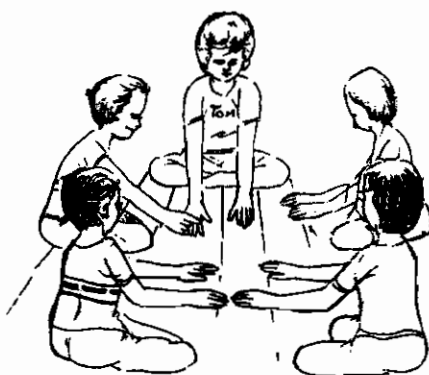
1. จะต้องเป็นผู้ถือปลายเชือก ซึ่งยื่นหันหน้าเข้าหากัน ยืนห่างกันพอสมควร โดยกระดะยะพอเชือกหย่อนกระทบพื้น
2. แกว่งแขนที่จับเชือก ตามเข็มนาฬิกา
3. ถ้าเล่นเพียง ๓ คน คนที่เหลือ ๑ คนนั้นจะต้องกระโดดเข้าไปข้ามเชือกที่กำลังแกว่ง แต่ถ้าบังเอิญกระทบเชือก ทำให้ไม่สามารถจะแกว่งต่อไปได้ บุคคลผู้นั้นจะต้องไปยืนแกว่งเชือกแทน คนหนึ่งคนใด
4. แต่ถ้า เข้าไปกระโดดข้ามได้เรื่อยๆ ผู้ที่กำลังกระโดดนั้นอาจจะบอกให้ผู้แกว่งเชือกเปลี่ยนจังหวะการแกว่งบ้างก็ได้ เช่น ถ้าบอกว่า “เฟื่อง” ก็แสดงว่า บอกให้ผู้แกว่งเปลี่ยนจังหวะเร็วขึ้นกว่าเดิม หรือ ถ้าบอกว่า “ช้า” ก็หมายความว่าให้แกว่งเชือกช้ากว่าเดิม
5. ในขณะที่ผู้กระโดด กระโดดนั้น จะให้ลีลาอะไรก็ได้ เช่น กระโดดขาเดียว กระโดดท่ากบ กระโดดท่าลิง
6. ผู้กระโดดมีสิทธิกระโดดตลอดไปจนกว่าจะมีเหตุเป็นไป คือ เหยียบเชือก หรือ เชือกมากระทบขาก่อนที่จะยกข้าม

กติกา

1. ขณะที่ผู้กระโดดกำลังกระโดดนั้น จะออกมาพักผ่อนข้างนอกบ้างก็ได้ แล้วค่อยเข้าไปใหม่
2. จะเล่นทีละคู่ก็ได้
3. อาจจะเล่นเรียงเดี่ยว ครั้งละ ๓๐ คน โดยให้ผู้เล่นแต่ละคน เข้าไปกระโดดได้ครั้งเดียวแล้วออก ผู้เล่นคนต่อไปต้องกระโดดเข้าไปทันที โดยไม่ต้องรอให้เชือกตกพื้น แต่ถ้าปล่อยให้เชือกตกพื้น ผู้ที่ยืนรอคนนั้น จะต้องเข้าไปเป็นผู้แกว่งเชือก
4. อาจจะเข้าไปกระโดดครั้งละหลายๆ คนก็ได้ แต่ต้องคอยดูว่าใครเป็นผู้ทำให้เชือกหยุดแกว่ง ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ออกมาแกว่งเชือก อาจจะเพียงคนเดียว หรือหลายคน

จ้ำจี้

การเล่นจ้ำจี้นั้น เป็นการเล่นรวมกลุ่มกัน ครั้งละหลายๆ คน และในการเล่นนั้น มีการร้องเพลงประกอบการเล่นด้วย ทำให้เพลิดเพลินและสนุก เพราะใครเป็นผู้ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม ผู้นั้นจะเป็นผู้ร้องเพลง ซึ่งเปลี่ยนกันไปแต่ละครั้ง

อุปกรณ์

คน

จำนวนผู้เล่น

๒ คนขึ้นไป

วิธีการเล่น

1. สมมติเล่น ๕ คน ให้นั่งเป็นวงกลม
2. ให้แต่ละคนยื่นมือคว่ำลงไปในวงคนละ ๒ มือ
3. ยกเว้นผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้า ซึ่งต้องร้องเพลงด้วยและจ้ำจี้ด้วย ให้ยื่นมือไปเพียงมือเดียว
4. หัวหน้าจะเริ่มร้องเพลง เช่น

“จ้ำจี้มะเขือเปราะ	กระเทาะหน้าแวน
พายเรืออ่อนแอ้น	อาบนํ้าท่าไหน
อาบนํ้าท่าวัด	เอาแป้งไหนผัด
เอากระจกไหนส่อง	เยียมเยียมมองมอง
นกขุนทองร้องฮูก”	

ขณะที่ร้องเพลง หัวหน้าก็จะเริ่มต้นชี้ไปที่มือของตนเองก่อน ซึ่งเราอาจจะแบ่งเนื้อเพลงออกเป็น ๒ คำ ต่อการชี้ ๑ ครั้ง แล้วร้องอีก ๒ คำ เปลี่ยนชี้ไปอีกมือหนึ่ง แล้วร้องอีก ๒ คำ ก็เปลี่ยนไปชี้อีกมือหนึ่งเรื่อยไป หรืออาจจะแบ่งเนื้อเพลงออกเป็นทีละคำ หรืออาจจะร้องเพลงทีละสัมผัสก็ได้เมื่อจบเพลง ถ้าชี้อยู่ที่มือของใคร คนนั้นจะต้องเอามือนั้นออก

คนที่เหลือมือข้างสุดท้าย คนนั้นชนะ

หมายเหตุ

ในการเล่นจ้ำจี้้นั้น ถ้าเล่นน้อยคน เราอาจจะใช้จ้ำจี้ไปทีละนิ้วก็ได้ เพลงจบที่นิ้วไหน ก็ให้พับนิ้วนั้นเข้าไว้ในอุ้งมือ แต่ถ้าเล่นมากคน ใช้จ้ำจี้ทีละมือสะดวกกว่า

กติกา

พอจบเกม จะต้องเปลี่ยนคนร้องเพลงใหม่ทุกครั้งไป เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสร้องเพลง เพลงที่เกี่ยวกับการเล่นจ้ำจี้มีหลายเพลงด้วยกัน เช่น

1. จ้ำจี้ ผลไม้ แดงไทย แดงกวา
 ขนุน น้อยหน้า พุทรา มังคุด
 ละมุด ลำไย มะเฟือง มะไฟ
 มะกรูด มะนาว มะพร้าว ส้มโอ
 ฟักแฟง แดงโม ชโย โห้ฮิ้ว
2. จ้ำจี้ เม็ดขนุน ใครมีบุญ ได้กินสำหรับ
 ใครบุบปับ ได้กินหมาเน่า ส้มมะลิ้น ส้มมะแป้น
 มะไฟออกดอก มะกอกออกฝัก
 ผิวไม่รัก จะโทษเอาใคร
 จะโทษอีแป้น อีแป้นเล่นจู้ด
 ไปตัดใบตอง มารองอึ่งอ่าง
 ตัวเล็กตัวน้อย ถอยหลังดั่งเบี๊ยะ
3. จ้ำจี้ดอกเข็ม มาเต็มดอกหมาก
 เป็นครกเป็นสาก ให้แม่ยายตำข้าว
 เป็นน้ำเต้า ให้แม่ยายเลียงซด
 เป็นชะมด ให้แม่ยายฝนทา
 เป็นดอกจำปา ให้แม่ยายเด็ดทัด
 เป็นไม้กัลลัด ให้แม่ยายแซมผม
 เป็นเจ้าพรหม ให้เขาจิกหัวไซ้
 เป็นเจ้าไม้ ให้เขาขายหัวกิน
 เป็นเจ้าดิน ให้เขากินหัวเสี้ย
4. จ้ำจี้จ้ำจวด พาลูกไปบวช
 ถึงวัดถึงวา พอสี่ก้อออกมา
 ตุ๊กตาห้องป่อง

ตบเปลี่ยะตบผละ

การเล่นตบเปลี่ยะตบผละนี้เดิมเป็นการฝึกทักษะในการใช้มือให้เข้ากับเสียงดนตรี ซึ่งจะเล่นกี่คนก็ได้ ต่อมาได้ดัดแปลงมาเป็นเล่น ๒ หรือ ๓ คน แต่ในปัจจุบันเล่นกันเพียง ๒ คน เท่านั้น

การเล่นกันเพียง ๒ คนนั้น ผู้เล่นก็ต้องคอยสังเกตคู่ที่เล่นด้วย เช่น ในโอกาสที่เขาเป็นผู้นำทีมนั้น เราจะต้องคอยจับตาดูว่า เขายกมือไหนขึ้นเพื่อจะมาตบเปลี่ยะ เราก็ต้องยกมือนั้นรับให้ทัน

อุปกรณ์

คน

จำนวนผู้เล่น

๒ คน สมมติชื่อ นาย ก. กับ นาย ข.

วิธีเล่น

1. ให้ทั้งสองคนนั่งขัดสมาธิ หรือนั่งพับเพียบ
2. ยกมือทั้งสองขึ้น หันฝ่ามือออกนอก (หลังมือจะหันหาตัวเอง)
3. ใช้มือทั้งสองไปประกบกับเพื่อนที่นั่งตรงกันข้ามแล้วลดลงมาตบหน้าขาติดกับเข่า มือข้างขวาก็ตบหน้าขาขวา มือซ้ายก็ตบหน้าขาซ้าย
4. แล้วยกมือทั้งสองของตนเองขึ้นตบ ในลักษณะมือพนมแบบไหว้
5. สมมติ นาย ก. เป็นฝ่ายนำ
6. นาย ข. จะต้องคอยดูว่า นาย ก. จะยกมือไหนไปตบมือเรา เราก็ต้องรีบเตรียมมือนั้นรับ

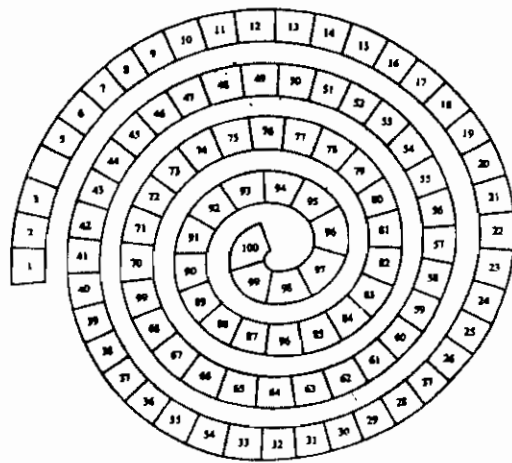
7. รับผิดชอบต่อตัวเองอีกครั้ง
8. แล้วลวดมือทั้งสองไปตบที่หน้าขา
9. หลังจากนั้นยกมือทั้งสองขึ้นตบอีก เพื่อเตรียมตัวรับตบกับฝ่ายตรงข้าม
10. จำง่าย ๆ ดังนี้
 - ตบหน้าขา
 - ยกขึ้นตบมือของตนเองเป็นท่าไหว้
 - เตรียมรับตบจากฝ่ายตรงข้าม
 - เสร็จแล้วตบมือตัวเองในท่าไหว้
 - แล้วตบหน้าขา
 - ยกมือมาตบมือของตนเองในท่าไหว้
 - เตรียมรับตบจากฝ่ายตรงข้าม
 - ทำเวียนกันเช่นนี้ จนกว่าจะครบตามที่ตกลงกันว่ากี่ครั้ง

กติกา

ถ้าผู้ใดเตรียมรับผิด ฝ่ายผู้นำทีมครั้งนั้นมีสิทธิ์จับแก้ได้ ๑ ครั้ง

นางเข้าห้อง

การเล่นนางเข้าห้องนี้ มิได้มุ่งหวังการแพ้ ชนะ มากนัก แต่มุ่งสนุกสนานตอนที่ได้ตะเพื่อนออกจากห้อง

อุปกรณ์

1. คน
2. ลูกเต๋า
3. ตารางนางเข้าห้อง

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้ สมมติเล่นกัน ๓ คน

วิธีการเล่น

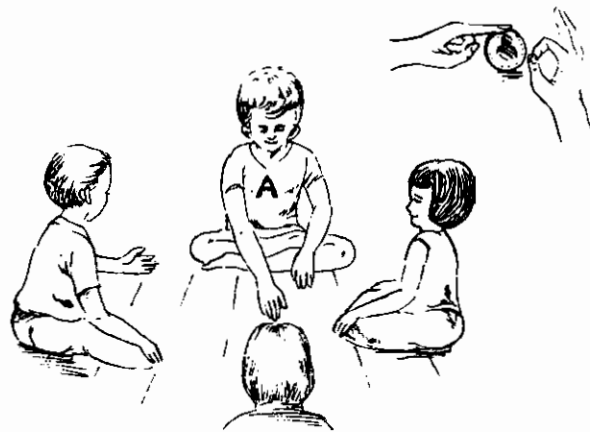
1. เล่นทีละคน โดยการทอดลูกเต๋า
2. สมมติคนแรกทอดได้เลข ๕ คนนั้นก็เดินไปอยู่ในห้องที่ ๕
3. คนที่สองทอดลูกเต๋าได้ ๓ คนนั้นก็เดินไปอยู่ที่ห้องที่ ๓
4. คนที่สามทอดลูกเต๋าได้ ๖ คนนั้นก็เดินไปอยู่ที่ห้องที่ ๖
5. คนที่ ๑ เริ่มต้นใหม่ทอดได้อีก ๑ ก็เดินจากห้องที่ ๕ ไปอีก ๑ ก็เป็นห้องที่ ๖ แต่ถ้าบังเอิญคนที่ ๓ อยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นคนที่ ๑ ก็เตะคนที่ ๓ ลงไป ไม่มีที่อยู่
6. คนที่ ๒ เริ่มต้นใหม่ ทอดได้อีก ๕ ก็จะเดินจากห้องที่ ๓ ไปอีก ๕ ห้องคือห้องที่ ๘
7. คนที่ ๓ เริ่มต้นใหม่ ทอดได้ ๔ ก็จะเดินไปอยู่ที่ห้องที่ ๔
8. เล่นดังนี้เรื่อยไป จนกระทั่งคนที่เข้าห้องในสุดได้ก่อนคนนั้นชนะ

กติกา

คนที่ถูกเตะออกจนไม่มีที่อยู่แล้ว ก็มีสิทธิ์เล่นได้อีกเมื่อเวียนมาถึงคนอีก

ปั้นแปะ

“ปั้นแปะ” หรือที่เรียกกันทั่วๆ ไปว่า “หัว-ก้อย” นั้นเอง ปกติเวลาเล่นมักจะใช้เหรียญบาทหรือเหรียญ ๕๐ สตางค์ แต่เนื่องจากว่าเหรียญที่ใช้เป็นค่าของเงินนั้นมีพระบรมฉายาลักษณ์อยู่ไม่เหมาะสมแก่การใช้เล่น จึงควรรหาเหรียญอื่นที่มีลักษณะคล้ายๆ กันแทน

อุปกรณ์

1. ใช้เหรียญที่มีลักษณะคล้ายเหรียญอันละบาท ๑-๒ อัน

2. เมล็ดมะขามอย่างน้อย ๕๐ เมล็ด ต่อ ๑ คน

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้

วิธีการเล่น

มีคนหนึ่งในวงที่นั่งเล่นนั้นเป็นเจ้ามือ ซึ่งมีหน้าที่คอยหมุนเหรียญ และจ่ายเมล็ดมะขามให้กับผู้ที่ทายถูกเท่าจำนวนที่ผู้นั้นได้บอกไว้ ในกรณีที่ผู้เล่นทายผิด เจ้ามือก็จะรวบรวมเมล็ดมะขามจากผู้นั้นไปเป็นของตน ซึ่งเริ่มต้นดังนี้

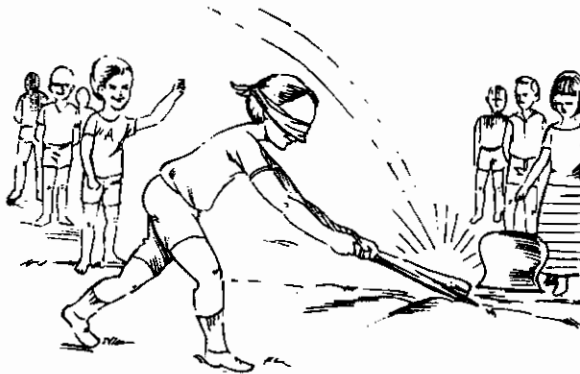
1. เจ้ามือจะหมุนเหรียญให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ แล้วรีบใช้มือปิดเหรียญให้ราบกับพื้น
2. ให้ผู้ร่วมวงทายว่าเหรียญที่ปิดไว้นี้เป็นหัวหรือก้อย
3. ถ้าผู้ร่วมวงผู้ใดทายถูก เจ้ามือต้องจ่ายเมล็ดมะขามให้แก่คนที่ทายถูกนั้นเท่าจำนวนที่เขาได้บอกไว้
4. ถ้าผู้ร่วมวงผู้ใดทายผิด ผู้นั้นจะต้องจ่ายเมล็ดมะขามให้กับเจ้ามือเท่ากับจำนวนที่บอกไว้เช่นกัน
5. ในกรณีที่ใช้เหรียญ ๒ อัน ที่เหมือนกันหมุนในเวลาเดียวกัน ผู้เล่นก็มีโอกาสที่จะทายว่าเป็นหัว, ก้อย หรือ กลาง ซึ่งกลางนี้ก็หมายถึงเหรียญ ๒ อัน ที่เปิดมานี้ ขึ้นหน้าไม่เหมือนกัน

กติกา

1. เจ้ามือเปลี่ยนได้ตามความสมัครใจ ใครจะเป็นก็ได้
2. ควรวางกฎไว้ว่าไม่ให้เล่นเกินครั้งละกี่เมล็ด เช่น ๕ หรือ ๑๐ เมล็ด ต่อ ๑ คน

ปิดตาตีหม้อ

การเล่นแบบนี้ เดิมใช้หม้อดิน ที่ซำรุดแล้วมาเล่นกัน ก่อนจะนำไปทิ้ง เพื่อให้เกิดเสียงดังเป็นที่ตื่นเต้น เด็กจะได้มีโอกาสฝึกสังเกตว่า เดิมตนเองยืนอยู่ในทิศทางใดกับหม้อที่วางไว้ เมื่อถูกปิดตาและหมุนตัวนั้น ตัวเองถูกหมุนไปมากน้อยแค่ไหน ดังนั้นหลังจากหมุนเสร็จแล้ว ควรอยู่ในทิศทางอะไร ทำอย่างไรจึงจะหันกลับมาทิศทางเดิมได้

อุปกรณ์

1. หม้อ หรืออาจจะเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นก็ได้
2. ไม้
3. ผ้าปิดตา

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้

วิธีการเล่น

1. หาหม้อมาวางไว้ที่พื้น ๑ ใบ
2. แบ่งผู้เล่นออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่าย ก. กับ ฝ่าย ข.
3. จับฉลากกันว่าฝ่ายไหนจะถูกปิดตาก่อน
4. สมมติว่าได้ฝ่าย ก. เป็นฝ่ายปิดตาก่อน
5. ฝ่าย ข. จะใช้ผ้าเช็ดหน้าผืนใหญ่ๆ ไปปิดตาคนใดคนหนึ่งของฝ่าย ก.
6. แล้วจับบุคคลที่ถูกปิดตานั้น ขึ้นห่างจากหม้อประมาณ ๘-๑๐ ฟุต หมุนรอบตัวเอง ๑ รอบ
7. จากนั้นตัวแทนฝ่าย ข. จะกลับไปฝ่ายของตน
8. ปลอ่ยให้คนที่ถูกปิดตาศฝ่าย ก. พยายามหาทิศทางที่จะไปตีหม้อเอาเอง โดยการที่พรรคพวกฝ่าย ก. จะเป็นผู้คอยบอกทิศทางให้ว่า หันซ้าย-ขวา แล้วต้องก้าวเดินอีกกี่ก้าว ระยะไหน เจ้ามือตีได้แล้วหรือยัง
9. ถ้าพรรคพวกฝ่าย ก. เชียร์จนแน่ใจว่าตีถูกแน่ แล้วบอกให้ตี ถ้าตีผิดคนต่อไปในฝ่าย ก. จะต้องถูกปิดตาอีก แล้วทำวิธีการเดียวกัน
10. ถ้าบังเอิญ (จากข้อ ๘) ตีถูก ก็เป็นอันว่าฝ่าย ข. จะต้องเป็นฝ่ายถูกปิดตาวาง

11. ถ้าฝ่ายไหนคนหมดก่อน ถือว่าแพ้ จะต้องถูกปรับ ก็ต้องร่ำวงรอบหม้อจนฝ่ายชนะพอใจจึงหยุดได้

กติกา

ในระหว่างที่ปิดตาเพื่อหาตำแหน่งของหม้อถ้าเดินไปสะดุดหม้อก็ให้ถือเสมือนตีผิดเช่นกัน

แมงมุม

เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการเล่นประกอบจังหวะเพลง

อุปกรณ์

คน

จำนวนผู้เล่น

ไม่ควรเกิน ๔ คน

วิธีเล่น

1. สมมติมีผู้เล่น ๔ คน นาย ก. นาย ข. นาย ค. นาย ง.
2. ทุกคนคว่ำมือทั้งสองมือกับพื้น
3. นาย ก. ยกมือที่คว่ำอยู่เหนือพื้นระดับ ประมาณ ๑ คืบ (มือเดี๋ยวก่อน)
4. นาย ข. ยกมือหนึ่งมือไต่ขึ้นเหนือระดับมือ นาย ก. ที่ยกขึ้นแล้วใช้นิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือหนีบเบาๆ บนหลังมือของนาย ก.
5. นาย ค. ก็ทำวิธีเดียวกับนาย ข. แต่หนีบบนหลังมือของนาย ค.

6. นาย ง. ก็ทำเช่นเดียวกับนาย ค. แต่หนีบนหลังมือนาย ค.
7. หลังจากนั้น นาย ก. ใช้มือที่เหลืออีก ๑ มือ หนีบนหลังมือของนาย ง.
8. นาย ข. ก็ใช้มือที่เหลือหนีบนหลังมือนาย ก.
9. นาย ค. ก็ใช้มือที่เหลือหนีบนหลังมือนาย ข. และ
10. นาย ง. ก็ใช้มือที่เหลือหนีบนหลังมือนาย ค.
11. แล้วทุกคนใช้มือที่เกาะหนีบกัันนั้น ขึ้น-ลง พร้อมกันโดยมิให้มือที่หนีบลุดจากกันพร้อมกับร้องเพลง

แมงเอ๋ยแมงมุม

ขยุ้มหลังคา

แมวกินปลา

หมากัดกะพุงกัน

12. พอจบเพลงมือคนที่อยู่ล่างสุด ก็เปลี่ยนขึ้นไปอยู่บนสุด

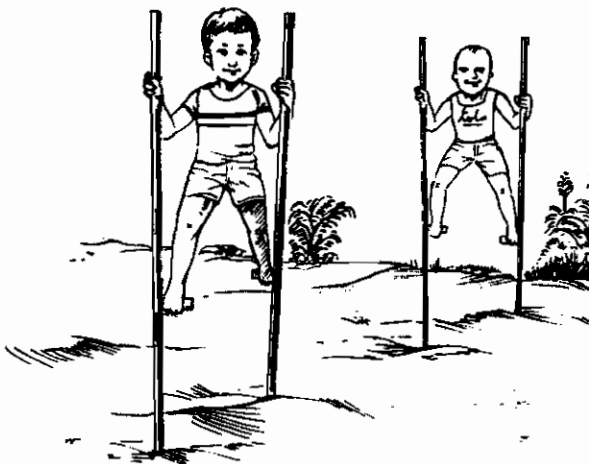
13. พอจบเพลงแต่ละครั้งก็มีการเปลี่ยนมือคนล่างขึ้นข้างบนทุกครั้ง จนกว่าจะเหนื่อย

กติกา

เวลาหนีบให้ตั้งกติกากันเองว่า ให้หนีบเบาๆ หรือให้หนีบได้ตามสบาย เพราะถึงยังไงก็ต้องเปลี่ยนกันหนีบอยู่ตลอดเวลา

เดินเปรต

ที่เรียกว่า “เดินเปรต” เพราะเป็นการเดินบนไม้ที่นำมาต่อขาให้สูงกว่าคนธรรมดา ซึ่งในการเดินนี้ ต้องมีความสามารถในการทรงตัวเป็นพิเศษ

อุปกรณ์

1. คน
2. ไม้ต่อขา (ดั่งรูป) ๑ คู่ ต่อ ๑ คน

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้

วิธีเล่น

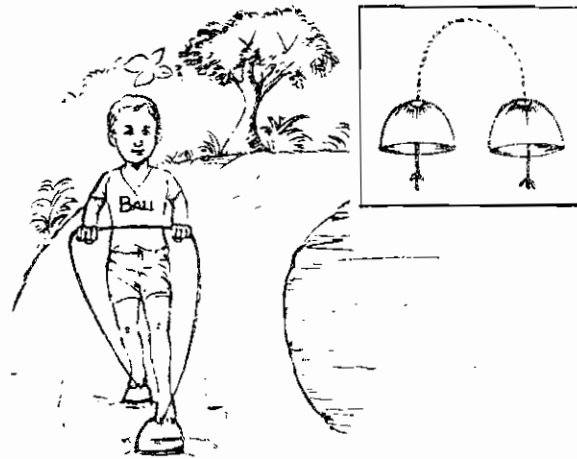
1. ผู้ที่จะเข้าทำการแข่งขันจะต้องขึ้นไปยืนบนไม้ที่เตรียมไว้ ตรงแนวเส้นเริ่มต้นที่กำหนด
2. เมื่อให้สัญญาณเริ่ม ทุกคนจะต้องรีบเดิน ใครถึงเส้นชัยก่อนถือว่าชนะ

กติกา

1. ขณะที่อยู่ในระหว่างการแข่งขัน ใครเดินไปชนคู่ต่อสู้ ถือว่าหมดสิทธิ์
2. ขณะที่ทำการแข่งขัน ผู้ใดตกจากไม้ หรือล้มลง ถือว่าแพ้

เดินพรก

“พรก” ภาษาปักษ์ใต้ หมายถึง “กะลา” นั่นเอง การเดินพรกก็คือ การใช้กะลา รองเท้าในการเดิน โดยการใช้เชือกร้อยรูกะลา ปลายละใบ ปัจจุบันนี้ เด็ก ๆ ตามหมู่บ้านใช้วิธีการนี้ เดินไปทำธุระในที่ล้น หรือที่มีน้ำแฉะแฉะ เพราะกะลาจะช่วยจิกดินไว้ไม่ให้ล้น และกันสิ่งเป็นพิษ หรือหนามที่อยู่ใต้น้ำแฉะที่มองไม่เห็นอีกด้วย

อุปกรณ์

1. คน
2. กะลามะพร้าวที่ร้อยเชือกแล้ว คนละ ๑ คู่

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้

วิธีการเล่น

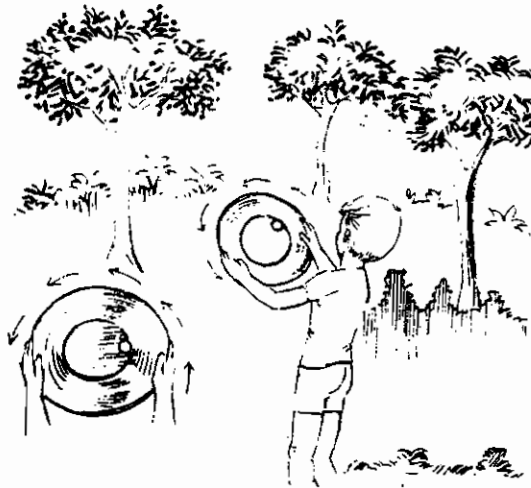
1. ทุกคนเตรียมยืนบนกะลาตรงจุดเริ่มต้นที่กำหนด
2. เมื่อสัญญาณขึ้น พยายามไปให้ถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด
3. ใครถึงก่อนผู้นั้นชนะ

กติกา

1. ใครไปถูกคนอื่น ถือว่าแพ้
2. ใครตกจากกะลา หรือล้ม ถือว่าแพ้

รถไต่ถัง

“รถไต่ถัง” ในที่นี้ใช้เหรียญอะไรก็ได้ ที่มีลักษณะกลมแบน เหมือนเหรียญอันละบาทใส่ลงในกะละมัง ซึ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ ฟุต ถึง ๑^๑/_๒ ฟุต พยายามให้ขอบเหรียญไต่อยู่ในกะละมัง

อุปกรณ์

1. กะละมัง ซึ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ ฟุต ถึง ๑^๑/_๒ ฟุต
2. เหรียญกลมแบน ขนาดเหรียญบาท ๑ อัน

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้

วิธีการเล่น

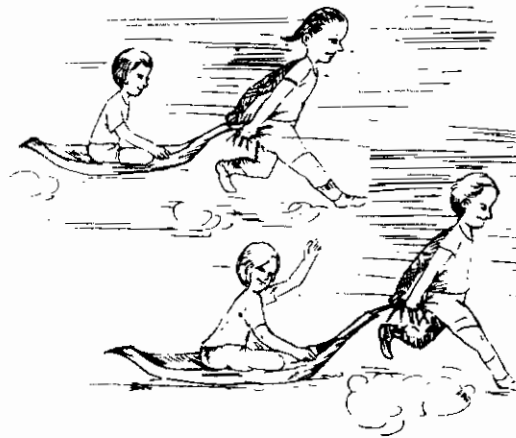
1. ให้จับกะละมัง ๒ มือ
2. ถัดนัดมือขวา ก็จับกะละมังให้แน่น โยกแขนขวาให้สวนทางกับเข็มนาฬิกาไปทางซ้ายก่อน แล้วค่อยๆ ทำกะละมังเป็นวงกลม รัศมีเท่ากับช่วงกะละมังนั้น หมายถึงว่าพยายามทำให้กะละมังหมุนเป็นวงกลม โดยที่มือจับกะละมัง ไม่ต้องขยับ ใช้เพียงส่วนแขนกับมือเท่านั้น
3. ใส่เหรียญลงไป โดยการโยนเหรียญ พยายามให้ขอบเหรียญเกาะขอบกะละมัง ในขณะที่กะละมังกำลังถูกเขย่าเป็นวงกลมอยู่
4. เหรียญก็จะได้ขอบกะละมังตลอดเวลาที่ผู้เล่นเขย่ากะละมัง
5. ผู้ที่สามารถพุงเหรียญให้อยู่ในลักษณะเหมือนกับรถไต่ถังได้นานที่สุด ตามที่กำหนดจะเป็นผู้ชนะ

กติกา

ผู้ที่ทำเหรียญหล่นลงกันกะละมังก่อนเวลากำหนด ถือเป็นแพ้

เรือกาบหมาก

“กาบหมาก” เป็นกาบจากต้นหมากที่แห้งแล้ว จะหล่นลงมาที่พื้น ชาวบ้านจะนำไปทำที่ตักน้ำ ใช้แทนถังน้ำทันทานมาก แต่เด็กๆ มักจะนำไปเล่นกัน

อุปกรณ์

1. กาบหมาก ฝ่ายละกาบ
2. คน

จำนวนผู้เล่น

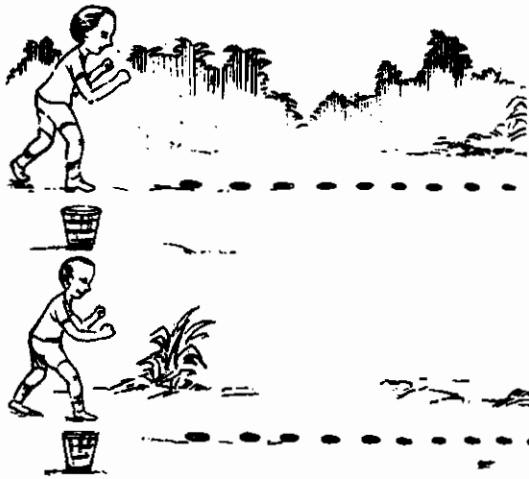
ฝ่ายละ ๒-๓ คน

วิธีการเล่น

1. ให้กัปตันเรือแข่งทั้งสองฝ่ายยืนที่จุดเริ่ม จับปลายกาบหมากของตนไว้
2. ที่ตัวกาบหมาก มีคนนั่งของแต่ละฝ่าย ๑ คน หรือ ๒ คน แล้วแต่กาบหมากใหญ่หรือเล็ก
3. เมื่อสัญญาณเริ่มต้น กัปตันของแต่ละฝ่ายจะเริ่มวิ่งลากเรือของตนไปที่เส้นชัย
4. ใครถึงก่อนถือว่าชนะ แต่มีข้อแม้ว่าคนโดยสารที่นั่งไปจะต้องอยู่ในสภาพปกติ คือไม่ตกออกนอกเรือ หรือเรือไม่คว่ำ

วิ่งเก็บของ

วิ่งเก็บของ หรือบางจังหวัดก็เรียก “วิ่งเก็บหมาก” เพราะในสมัยก่อนใช้ผลหมาก แทนลูกเทนนิสในปัจจุบัน และตะกร้าที่ใช้ใส่ก็ทำจากกาบหมาก ผู้จะเข้าแข่งขันต้องเตรียมตะกร้าไปเอง ซึ่งฝึกให้เด็กรู้จักเก็บตะกร้า และในการเล่นก็ต้องมีชั้นเชิงว่าจะเก็บหมากลูกใดก่อน จึงจะทำให้เร็วขึ้น

อุปกรณ์

1. ลูกบอลเล็กๆ ขนาดเท่าลูกเทนนิส ๑๐ ลูกต่อ ๑ คน
2. ตะกร้าพอที่จะบรรจุลูกเทนนิสได้ ๑๐ ลูก คนละ ๑ ใบ
3. หลุม ๑๐ หลุม อยู่ห่างกันหลุมละ ๒ ฟุต
4. ผู้เล่น

จำนวนผู้เล่น

กี่คนก็ได้ ในที่นี้สมมติเล่นกัน ๒ คน

วิธีการเล่น

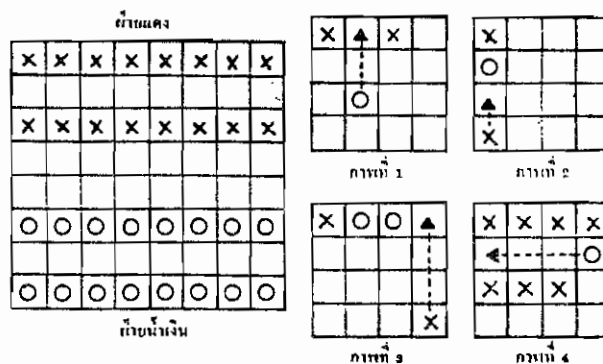
1. ทำหลุม หลุมแรกห่างจากจุดเริ่มต้นประมาณ ๕ ฟุต
2. หลุมต่อไปห่างกันระหว่างหลุม ๒ ฟุต ทั้งหมด ๑๐ หลุม
3. ทำหลุมทั้งหมด ๒ แถว ตรงกัน (ดังภาพ)
4. ตะกร้าวางไว้ที่จุดเริ่มต้น แถวละ ๑ ใบ
5. พกกรรมการเป่านกหวีด ให้ทั้งสองคนเริ่มออกไปที่หลุม เพื่อเก็บลูกเทนนิสจากหลุมไปใส่ตะกร้าที่ละหลุม คือ พอเริ่มวิ่งออกไปที่หลุมไหนก็ได้ แล้วเก็บลูกเทนนิสไปไว้ในตะกร้าแล้วจึงวิ่งออกมาใหม่ที่หลุมอื่นอีก ๑ หลุม เก็บลูกเทนนิสไปไว้ในตะกร้าอีก
6. ทำเช่นนี้ ๑๐ ครั้ง จนครบ ๑๐ หลุม
7. จากหลุมสุดท้ายพอเอาลูกเทนนิสใส่ตะกร้าเสร็จก็ยกตะกร้าไปที่เส้นชนะ
8. ใครไปถึงก่อนถือว่าผู้นั้นชนะ

กติกา

ขณะที่ถือตะกร้าไปที่เส้นชนะ ไม่ควรให้ลูกเทนนิสหล่นออกจากตะกร้า มิฉะนั้นถือว่าแพ้

หมากหีบ

หมากหีบ บางจังหวัดเรียก หมากหนีบ บางจังหวัดก็เรียก หมากกินอ้ม เป็นการฝึกทางด้านไหวพริบในการเดินแต้ม เพื่อจะเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่ง

อุปกรณ์

1. กระดานหมากฮอบ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
2. แบ่งเป็นสี่เหลี่ยมเล็ก ด้านละ ๘ รูป แล้วขีดเส้นโยง
3. ฝ่ายแดงใช้เมล็ดมะขาม ๑๖ เมล็ด
4. ฝ่ายน้ำเงินใช้จุกหลอดยาสีฟัน ๑๖ จุก
5. คน

จำนวนผู้เล่น

ฝ่ายละ ๑ คน แต่จะมีกองเชียร์ฝ่ายละกี่คนก็ได้

วิธีการเล่น

1. ฝ่ายน้ำเงิน จะใช้จุกหลอดยาสีฟันวาง ดังในภาพ
2. ฝ่ายแดง ก็จะใช้เมล็ดมะขามวางเช่นเดียวกัน
3. เวลาเดิน เดินได้ในแนวตรงเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็แนวตั้ง หรือแนวนอน และจะเดินตารางต่อตาราง หรือเดินข้ามก็ตารางก็ได้ ข้อสำคัญ ห้ามเดินทะแยง หรือเดินข้ามหมากที่วางอยู่
4. พยายามอย่าเปิดโอกาสให้หมากอยู่ในลักษณะวันว่าง ดังภาพที่ ๑, ภาพที่ ๒ หรือภาพที่ ๓ ภาพที่ ๔
ในกรณีภาพที่ ๑ ถ้าฝ่ายแดงทิ้งช่องว่างไว้ ๑ ช่อง ฝ่ายน้ำเงินก็เดินเข้ามากินได้ ๒ หมาก
ภาพที่ ๒ ฝ่ายแดงสามารถเดินหมากของตนเองไปทับหมากของฝ่ายน้ำเงินได้ กินได้ ๑ หมาก
ภาพที่ ๓ ฝ่ายแดงสามารถเดินหมากขึ้นไปหนีฝ่ายน้ำเงินไว้ กินได้ ๒ หมาก
ภาพที่ ๔ ฝ่ายน้ำเงินสามารถเดินเข้าไปทะลุตลอดแถว กินได้ ครั้งละ ๒ หมาก รวม ๓ ช่อง ๖ หมาก เรียกว่า *กินอ้อม* คือถ้ามีอีกก็กินได้อีก
5. ฝ่ายไหนหมากหมดก่อน ฝ่ายนั้นแพ้

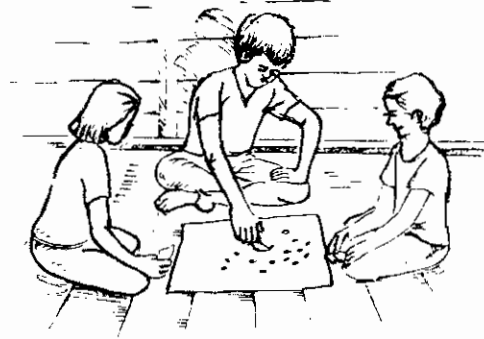
กติกา

1. แต่ละฝ่ายผลัดเปลี่ยนกันเดิน
2. ในกรณีที่มีการ *กินอ้อม* ก็ให้ฝ่ายได้กิน กินให้เต็มที่จริงๆ ก่อน จึงเปลี่ยนฝ่าย
ในการ *กินอ้อม* นี้ อาจจะมีกติกาซ่อนอีกว่า ถ้าใช้หมากไหนกิน ให้กินได้เฉพาะหมากนั้น หรือ มีที่หมากที่สามารถกินได้ในครั้งนั้นก็ให้กินได้

หมายเหตุ คำว่า “กิน” หมายถึง ได้หมากนั้นๆ เป็นเจ้าของนั่นเอง

อีตัก

อีตัก เป็นการเล่นพื้นเมืองทางปักษ์ใต้อีกชนิดหนึ่ง ที่ฝึกให้เด็กรู้จักการใช้ข้อมือสัมพันธ์กับมือในการทำงานที่ต้องการความนุ่มนวล โดยการใช้วัสดุเหลือใช้ คือ เมล็ดมะขามหลังจากกั้นน้ำเอาไปแคงส้มแล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์

อุปกรณ์

1. เมล็ดมะขาม หรือเมล็ดละมุด หรือเมล็ดน้อยหน่า ก็ได้ ประมาณคนละ ๑๐๐ เมล็ด
2. กระดาษหนา ๘๐ กรัม ขนาด ๑๒" x ๑๒" เพื่อพับเป็นรูปคล้ายปั้งกั้นขนาดเล็ก

จำนวนผู้เล่น

ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

วิธีเล่น

1. รวมทูนกัน สมมติว่าใช้เมล็ดมะขามลงคนละ ๑๐ เมล็ด ๔ คน เท่ากับ ๔๐ เมล็ด
2. จับฉลากกันว่าจะได้ใครเป็นผู้เล่นก่อน
3. เมื่อได้แล้วผู้เริ่มก่อนจะหยิบเมล็ดมะขามทั้ง ๔๐ เมล็ดนั้น ทอดลงบนกระดานหรือที่เล่น พยายามอย่าให้เมล็ดมะขามเกาะกลุ่มติดกัน ให้กระจายมากที่สุด แต่อย่าให้ออกนอกกรอบสี่เหลี่ยมที่เราขีดไว้
4. ถ้าเมล็ดมะขามที่ทอดออกนอกกรอบ ผู้ที่จะเล่นคนต่อไปมีสิทธิเป็นเจ้าของเมล็ดมะขามที่ออกนอกเขตนั้น เก็บไปเป็นของตนเอง
5. ส่วนเมล็ดที่เหลือในกรอบ ผู้เล่นคนทอดนั้นต้องใช้ช้อนที่ทำจากกระดาษมีรูปร่างคล้ายปั้งกั้นนั้น ตักเมล็ดมะขามทีละเมล็ด อย่าให้ช้อนถูกเมล็ดอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน เมล็ดที่ตักได้ทั้งหมดถือเป็นสมบัติของคนนั้น
6. ในกรณีที่ตาย คือ ตักเมล็ดมะขามไม่ได้ หรือขณะที่ตักไปถูกเมล็ดอื่นด้วย คนต่อไปก็เก็บเมล็ดมะขามที่เหลือนั้นทอดใหม่ และมีวิธีการเล่นเช่นกัน

7. เมล็ดมะขามไปหมดที่ใครก็ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้เริ่มต้นใหม่ของตาต่อไป โดยต้องมีการลงทุนกันใหม่
8. เล่นอย่างนี้เรื่อยไปจนกระทั่งเลิก การตัดสินใจใครแพ้-ชนะ ดูที่เมล็ดมะขามที่ได้

การทายปัญหา

เด็กๆ และผู้ใหญ่ นอกจากจะใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายแล้ว ผู้คนทางบักย์ได้ยังนิยมใช้เวลาว่างเล่นทายปัญหากันอีก ซึ่งปัญหาดังๆ นั้น มีทั้งที่สุภาพและมีทั้งค่อนข้างขบขัน จะขอยกตัวอย่างเท่าที่จำได้ ดังนี้คือ

1. อะไรเอ่ย ไม้หลักปักในหนอง ใครไปก็ต้อง ใครมาก็ต้อง
 ตอบ ไม้เขี่ยปูน (ไม้แบนๆ เหมือนไม้พาย ขนาดเล็กมาก ปักอยู่ในเต้าปูนสำหรับป้ายบนใบพลู รับประทานกับหมาก)
2. อะไรเอ่ย สี่ตีนเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง
 ตอบ เต่า
3. อะไรเอ่ย สองตีนเดินมาหลังคามุงจาก
 ตอบ ไก่ หรือ เป็ด ก็ได้
4. อะไรเอ่ย ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง
 ตอบ ผลมะเดื่อ
5. อะไรเอ่ย สองตีนเดินมา หลังคาไม่มุงอะไรเลย
 ตอบ คนหัวล้าน
6. อะไรเอ่ย ดอนเช้า เดินสี่ขา
 ดอนสาย เดินสองขา
 ดอนเย็น เดินสามขา
 ตอบ คน (ตอนเด็กกลาน, ตอนโต เดิน, ตอนแก่ ถือไม้เท้า)
7. อะไรเอ่ย เด็กดำ ห่มผ้าขาว นอนกางมุ้งเขียว
 ตอบ น้อยหน้า
8. อะไรเอ่ย ซ้อมาสีดำ ไซ้ไปสีแดง พอหมดแรงสีเทา ต้องเอาไปทิ้ง
 ตอบ ถ่าน
9. อะไรเอ่ย สองขาเดินมา หลังคามุงเห็ด
 ตอบ คนเดินกางร่ม

10. อะไรเอ่ย ข้างนอกสีทองผ่องใส เมล็ดในดำปัดป้อ
ตอบ ละมุด
11. อะไรเอ่ย มีตาโรบด้าน
ตอบ สับปะรด
12. อะไรเอ่ย ยิ่งต่อยิ่งสั้น ยิ่งตัดยิ่งยาว
ตอบ คอບุหรี ตัดถนน
13. อะไรเอ่ย โดเท่าไบบอน ไขปูนอนได้
ตอบ ตะกร้าโดเท่าไบบอน ไขปลูกลงไปนอนได้
14. อะไรเอ่ย ฉันทมีกายสีแดง วางอยู่ข้างถนน อ้าปากรับจดหมายจากประชาชน ทุกคนทนาย
ตอบ ชิวว่า ฉันทเป็นอะไร
ตอบ คู่ไปรษณีย์
15. อะไรเอ่ย เด็กแดง แยกคูตเด็กดำ
ตอบ เด็กดำร้องไห้ น้ำลายไหลปูดปูด
ตอบ หม้อดินที่ใช้หุงข้าว ตั้งไฟจนเดือด (คูต คือ ก้น)
16. อะไรเอ่ย ข้างนอกขาวปุยใส ข้างในดำปัดป้อ
ตอบ ฝ้ายเป็นปุย เมล็ดในสีดำ
17. อะไรเอ่ย มีแต่ดอก ไม่มีใบ
ตอบ ดอกฝน (เวลาฝนตก คนบักษได้ เรียกฝนว่า ดอกฝน)
18. อะไรเอ่ย เมื่อเด็กตัวค่อนข้างขาว
ตอบ เมื่อสาวตัวเขียว
ตอบ เมื่อแก่ตัวแดง
ตอบ พริก
19. อะไรเอ่ย มีแต่ใบ ไม่มีดอก
ตอบ ใบหู
20. อะไรเอ่ย นกกระปูดตาแดง น้ำแห้งตาย
ตอบ ตะเกียงน้ำมัน
21. อะไรเอ่ย ไม่มีแขน ไม่มีหน้า มีอยู่สองตา ชอบเอามาไปเกี่ยวหูคน
ตอบ แวนดา
22. อะไรเอ่ย ไม่มีแขน ไม่มีขา มีสองหน้า งามขึ้นเต็ม
ตอบ ข้าวเกรียบงา

23. อะไรเอ๋อ เกิดเพราะไฟ สลายเพราะลม
ตอบ ควัน
24. อะไรเอ๋อ มะรุม มะร่า เดินไป-มาทั้งวัน ไม่เห็นรอย
ตอบ เรือ
25. อะไรเอ๋อ นอนมากับฝน เวลากรนเสียงดัง
ตอบ ฟ้าร่อง
26. อะไรเอ๋อ สามขาเดินมา หลังคามุงสำลี
ตอบ คนแก่ผมหงอก ถือไม้เท้า
27. อะไรเอ๋อ สี่ตีนเดินมา หน้าตาคล้ายคน
ตอบ ลิง
28. อะไรเอ๋อ มาจากเมืองจีน คัดหัวตัดตีน กินคนทั้งเป็น
ตอบ เสือ, กางเกง
29. อะไรเอ๋อ คอนเด็กนุ่งผ้า พอโตขึ้นมา แก้วผ้าคลุมหัว
ตอบ มะเขือ
30. อะไรเอ๋อ ชอบอยู่ในวัง ไม่สั่งไม่ออก
ตอบ ขี้มูก
31. อะไรเอ๋อ คาแป๊ะหลังโกง ลงน้ำไม่จุ่น
ตอบ เบ็ด
32. อะไรเอ๋อ ผักหนึ่งอยู่ในหนอง
 ผักสองอยู่บ้าน
 ผักสามอยู่ป่าช้า
 ผักสี่อยู่ในนา
 ผักห้าอยู่ในวัด
ตอบ ผักเป็ด
 ผักตบ
 ผักเสี้ยนผี
 ผักคราด
 ผักกระดิน
33. อะไรเอ๋อ ซื่ออยู่ในป่า ภายอยู่ในน้ำ
ตอบ ปลาเสือ

34. อะไรเอ่ย ซื่ออยู่บนฟ้า ภายอยู่ในน้ำ
ตอบ ปลาขาว
35. อะไรเอ่ย คนทำไม่ต้องการ คนต้องการไม่ได้ทำ
ตอบ โลง
36. อะไรเอ่ย เปิดฉุบ ไล่ฉับ ปิดปั๊บ เดินเฉย
ตอบ พระบิณฑบาตร
37. อะไรเอ่ย เห็นตัว ไม่กลัว ไม่ไหว
 เห็นขี้ เห็นไส้ ทั้งไหว ทั้งกราบ
ตอบ เทียนขี้ผึ้ง
38. อะไรเอ่ย แหวกมันเจอมุ้ง แหวกมุ้งเจอไหม แหวกไหมเจอเมล็ด
ตอบ ข้าวโพด
39. อะไรเอ่ย คัดโคนก็ไม่ตาย ตัดปลายก็ไม่เนา
ตอบ คัดผม
40. อะไรเอ่ย เจียวชะอุ่ม พุ่มไสว ไม่มีใบ แต่มีเม็ด
ตอบ ฝน
41. อะไรเอ่ย ดันเท่าครก ไบปรกดิน
 ดันเท่าแจน ไบแล่นเสี้ยว
 ดันเท่าขา ไบวาเดียว
ตอบ ตะไกร้, อ้อย, ดันกล้วย
42. อะไรเอ่ย เจียวเหมือนพระอินทร์
 บินเหมือนนก
 มีศรปักอก
 นกก็ไม่ใช่
ตอบ แมลงทับ
43. อะไรเอ่ย วีรกล้าโยพลุ
 ตรงกลางมีรู
 ข้างๆ มีขน
ตอบ หูวัว, หูควาย
44. อะไรเอ่ย สูงเท่าต้นตาล มือเท่าใบลาน ปากเท่ารูเข็ม
ตอบ เปรต

45. อะไรเอ่ย ไม้ผุ ทะลุถึงแก่น ถึงแท่นดินสอ ถึงบ่อน้ำใส ถึงหัวใจหนูมาน
ตอบ มะพร้าว
46. อะไรเอ่ย อยู่ดีๆ ยิ่งดี ยิ่งกั๊ด ดีอชมัด ยิ่งกั๊ด ยิ่งดี
ตอบ ลีว
47. อะไรเอ่ย นกมีหู หนูมีปีก
ตอบ ค้างคาว
48. อะไรเอ่ย ไม่ใช่แขก ไม่ใช่จีน ไม่ใช่ญวน ตากอวนบนต้นไม้
ตอบ แมงมุมชักใย
49. อะไรเอ่ย ลูกสัปดน ชอบเล่นกันแม่
ตอบ ลูกกัญแจ
50. อะไรเอ่ย เรือนปั้นหยา ทาสีเขียว เด็กดำกางมุ้งขาว นอนคนเดียว
ตอบ น้อยหน้า
51. อะไรเอ่ย นารีมี่รู เพชรสีชมพู อุดรูนารี
ตอบ คุ่มหู
52. อะไรเอ่ย สุกก็ไม่หอม งอมก็ไม่หล่น
 แห้งคาตัน คนกินได้
ตอบ ข้าวโพด
53. อะไรเอ่ย เพชรฉลูมีหูที่ปาก
 เพชรฉลากมีปากที่ท้อง
 เพชรชะล่องมีท้องที่ขา
ตอบ กระตาะ, กบไล่ไม้, น่อง